

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 4 Maj 1820.

Det nuvarande Jerusalem. Af
Chateaubriant.

(Slut från N:o 35.)

Bland Jerusalems ruiner finna tvenne slags oberoende menniskor kraft och styrka i sin tro att öfvervinna så mycken fasa och elende. Här lefva Christne andelige, dem man hvarken med plundring eller misshandling eller dödshotelser kunnat tvinga att öfvergifva Christi grafvård. Deras sänger ljuda dag och natt omkring den heliga grafven. Om morgonen plundrade af den Turkiska guvernören, finner man dem om aftonen vid Golgathas fot, bedjande på samma ställe, der Christus led. Deras uppsyn är glad; ett vänligt leende omsväfvar deras läppar. Med glädje mottaga de främlingen. Utan magt, utan soldater, skydda de hela byar för utpressningar. Förföljda af käppar och sablar flykta kvinnor, barn, landtmannens hjordar till eremiternas kloster. Hvad hindrar den beväpnade bofven att förfölja sitt byte? Munkarnes uppoffringar. De beröfva sig sjelfva de sista lefnadsförmödenheter för att rädda de olyckliga, som söka deras hjälp. Turkar, araber, greker, schismatiske christne, alla begifva sig under de fattiga klosterbrödernas beskydd, som ej kunna försvara sig sjelfva. Här

finner man med Bossuet, att "händer upplyftade mot himmeln, nedstörta flera härskaror, än händer beväpnade med kastspjut."

Medan det nya Jerusalem med glönsande klarhet så framgår i öknen, kasten edra ögon hit mellan berget Zion och Templet; seen här den andra lilla hopen, som lefver afsöndrad från stadens öfriga invånare. Ett föremål för allmänt förakt, går han med undergifvenhet sin verld igenom utan att beklaga sig, fördrager allt förtryck utan att begära rättvisa, dignar under slagen, utan att sucka, och räcker sitt hufvud åt döden när det påfordras. Ar en medlem af detta förföljda folk afhiden, så begrafver honom en vän hemligen om natten i Josaphats dal under skuggan af Salomons tempel. — Inträden i dessa människors boningar — i finnen det förskräckligaste elende. De lära sina barn att läsa ingenting annat än den hemlighetsfulla bok, hvilken dessa åter lära sina barn att läsa. Hvad detta folk gjorde för femtusen år sedan, gör det ännu. Det har sex gånger öfverlevat Jerusalems undergång; men intet kan nedtrycka dess mod, intet hindra detsamma att rigta hoppets blickar åt Zion. Man öfverraskas, när man, enligt Skriftens ord, ser Judarna förstrodda öfver hela världen, men man intages af en öfvernaturlig förvåning, när man ser dem i sjelfva Jerusalem; man måste se

huru dessa Judeas ursprunglige herrar i sitt eget land blifvit slafvar och främlingar, och huru de under allt förtryck vänta den Konung, som skall befria dem. I grannskapet af det tempel, hvaraf ingen sten mera finnes på den andra, framhärda de i sin förblandelse. Så många folkslag äro försvunna från jorden, och ett litet folk, som var till förr, än alla dessa stora, lever ännu utan förblandning på sitt fäderneslands ruiner. Om något i nationernas historia bär stämpel af det underbara, så tro vi oss här finna den; ty hvad kan synas mera underbart, äfven i filosofens ögon, än det gamla och nya Jerusalems sammanträffni. 3 vid Kalvarieberget, der det första ännu ser den Uppståndnas graf med smärta, och det andra känner sig tröstadt vid dess anblick?

Ludvig XIII:s Födelse, Henrik IV:s
och Maria af Medicis' Son.

Det är bekant, att *Maria af Medicis* i sitt enkostånd lär pryda ett galleri i sitt nya palats i Luxemburg med tjugufyra allegoriska målningar af *Rubens*, som innehöllo en cyclus af hennes handlingar och öden. Dessa utkommo i förra århundradets början i kopparstiek efter *Nattieos* teckningar. Fem af originalmålningarna finnas ännu i National-Museum i Paris. Om de öfriga blifvit förstörda under revolutionen, eller hvart de tagit vägen, vet man icke. En taffla i denna samling föreställer Drottningens förlossning. Berättelsen här om utgör en del af ett bref till en *Marquis D****, och är hemtad ur en bok, som utkom 1625 i Paris under tittel: *Recit véritable de la naissance de Mes-seigneurs et Dames, les Enfants de France (de Henri IV et de Marie de Medicis), avec les particularités qui y ont été et pouvoient être remarquables; par Louise Bourgeois, dite Boursier, Sage-Femme de la Reine.* Detta bref, är infördt i för-

sta delen af *Pièces intéressantes et peu connues pour servir à l'histoire et à la littérature.* (Paris 1785.) Man finner deri drag af *Henrik* som maka och far, hvilka äro ganska karakteristiska, och der man stundom ej kan läsa utan att le. Följande är fru *Boursiers* berättelse:

Det var om midnatten till den 27:de September, då Konungen lät kalla mig till Drottningen, som ej mätte väl. Jag låg i garderoben tillika med Kammarfruarna, som ofta hade roat sig med att genom ett blindt allarm jaga mig ur sängen; jag trodde derföre, att det denna gången vore på samma sätt. Men *Pierrot* påskyndade mig så ifrigt, att jag knappt hade tid att kasta på mig kläderna.

När jag inträdde i Drottningens rum, ropade Konungen: "Se der, vår kloka mamma! Fort hit! min hustru är sjuk; se åt om hennes förlossning är nära." — Sedan jag tunnigt det så, vände sig Konungen med dessa ord till Drottningen: "Du vet, min vän (*ma Mie*) — ty jag har ofta talt med dig derom, att Prinsarne af blodet måste vara närvarande vid nedkomsten. Jag ber dig derföre, fatta mod; ty deraf beror din storhet och äfven barnets." — Mitt beslut har alltid varit att göra hvad som behagar Er, svarade Drottningen. — "Jag vet väl, min vän, att min vilja äfven alltid är din; men jag känner dig, du har mycken blygsel, och jag fruktar, att saken blir dig svår, om du ej styrker dig med ett stort beslut. Derföre ber jag dig ännu en gång, lät ingenting oroa dig; det är så bruket, när en Drottning första gången nedkommer."

Imellertid tilltog smärtan, och för hvarje nytt anfall höll Konungen själf Drottningen, och frågade mig dervid, om det ej vore tid att låta Prinsarna komma? ty detta vore af mycken vigt, men hvar på jag svarade, att jag skulle säga till, när tiden vore inne.

En timme efter midnatten förlorade Konungen tålmodet. Han kunde ej me-

ra se, att Drottningens lidande fortfor. Äfven fruktade han, att Prinsarne torde komma för sent. Man skickade därför till Prinsarna *Conti*, *Soissons* och *Montpanzier*, och under tiden började han skämta öfver dem. "Den som i sin listid aldrig har sett tre Prinsar i gemensam ångest," sade han, "den får nu snart en sådan syn, ty de äro alla tre förskräckligt medlidsamme*) och af godt slag. När de se min hustru i ett sådant lidande, bli de mycket ångsliga, och de skola önska sig lång väg härifrån.... Ty," tillade han kort derefter, "min kusin Prins *Conti* hör inte väl hvad man säger; han skall således tro, när han ser min hustru plågas, att fru Boursier gör henne något ondt, min kusin Grefve *Soissons* skall det göra mycken pina att vara ett vittne till så svåra symptom; och hvad min kusin *Montpensier* angår, så fruktar jag, att han dånar, så litet kan han se, att något kreatur lider."

Ändtligen kommo de mot kl. 3. Men då jag försäkrade Konungen, att det viktigaste ögonblicket ännu vore långt borta, lät han dem åter aflägsna sig med förbehåll att lyda den första vink. Derefter tillkallades begge Majestäternas läkare för att underrätta sig om Drottningens tillstånd; men de måste äfven afträda på samma villkor. Imellertid hade man till Drottningens nedkomst satt det stora ovala rummet (*la chambre de Fontainebleau*) i ordning. Man såg här en stor säng af karmosinrött sammet och tätt bredvid en förlossningsbädd. Förhängena, som voro fastade vid taket och uppdragna, blefvo nu nedfällda. Den stora Pavillonen utspände man med starka snören åt alla sidor liksom ett tält; den bestod af ett dyrbart holländskt tyg och hade visst tjugu alnar i omkrets. I dess midt var en liten Pavillon af samma slags tyg. Härunder

placerade man förlossningsbädden emot dörren till Drottningens rum. Man lade henne derpå, och hemtade de damer, som blifvit nämnda af Konungen. Under stora Pavillonen satte man en vanlig stol, lanstolar och taburetter, för Konungen, för *Madame* hans syster och för Hertiginnan af *Némours*. Äfven ditsattes en stol för Drottningen, som var öfverdragen med karmosinrött sammet.

Emot kl. 4 inträffade en annan, tillfällig och svår plåga, som icke det ringaste kunde bidra till ändamålet. Konungen lät genast kalla läkarne. Jag förklarade för dem denna omständighet, och försäkrade, att den angrep långt mera Drottningens krafter än allt annat, och äfven hindrade förlossningen. Herrarne gjorde mig nu den frågan: "Om ni hos någon vore ensam vid en dylik förrättning, hvad gjorde ni då?" — Jag föreslog de medel, jag trodde tjenliga, och man lät strax hemta dem från apoteket. — — — På ett bord såg man *den heliga Margarethas reliquier*, och framför dem knäböjde tvänne Ordens-andelige från *Saint Germain de Prés* och laste alla upptänkliga böner, som kunde passa för tillfället. — — — Konungen förklarade för alla närvarande, att man skulle iakttaga allt hvad läkarne i samråd med mig funne tjenligt, och Drottningen sjelf uppmuntrade mig till tålmod vid hennes plågor.

(Slut e. a. g.)

Regndroppen. Af den Persiska Skalden Saady.

En liten regndroppe nedsänk från ett moln. Under fallet skådade han det ändlösa hafvet, och suckade i medvetandet af sitt Intet: hvad är jag, lätta atom, emot denna härliga bölja?

Sänk så ner i stilla ödmjukhet, och mottogs i skötet af en mussla. Närd och genomträngd af dess kostliga salt blef det hans lott att glänsa som en ren perla.

*) *Grandement pitoyables* — ett uttryck, som äfven kan hafva den skämtsamma meningen: de äro jämmertliga hjeltar.

Så hade han att tacka sin ödmjukhet för sin höghet, och så ingick han att blifva det skönaste väsende, emedan han blygsamt klappade på Intets portar.

Ödmjukhet vare den vises dygd, på det han må synas, lik den fruktbelastade grenen, nedböjd af tyngden utaf den egna härliga frukten.

Kätterier i åtskilliga ämnen.

Våra kunskapers ofullkomlighet.

Om det bästa hufvad, som jorden någonsin frambragt, vilfe säga sanningen, så skulle det bekänna, att hvad vi veta, förhåller sig till hvad vi icke veta som en vattendroppa till världshafvet.

I alla ämnen är vår kunskap högst ofullkomlig. — Hvem vet icke huru litet vi äga af sann Verldshistoria? Och hvilken utomordentlig grad af egenkärlek fordras icke att tro, att hela den spekulativa Filosofin redan är uttömd? Huru ringa, huru osäker är ej vår kunskap om oss sjelfva som lefvande varelser och som människor! Vi veta ännu ej hvad vi äro; dunkelt förmoda vi hvad vi *skola blifva*, och uppstår frågan om hvad vi *voro*, så är vår lärdom fåfänga gissningar och okunnighet. Den verld, hvars invånare vi sedan årtusenden äro, är för oss ännu en gåta, och Gudomlighetens djup märka vi med förvåning endast af dess verkningar; en häpen tystnad, en liflig känsla af vår okunnighet är, om icke den *högsta* grad af vår kunskap, åtminstone den *säkraste*. Detta medvetande aflägsnar oss lika långt från en djurisk känslolöshet som från en inbillad högre vishet.

Fruntimmer.

Ett fruntimmer, som beständigt har sitt öga fäst på en och samma man, eller

beständigt vänder det ifrån honom, väcker i begge fallen en lika förmodan.

Ingen ting kläder ett fruntimmer skönare än mildhet och sedesamhet. De gifva ett varaktigt värde åt hennes öfriga egenskaper, och förvärfva aktning och bifall. Klädsel, åtbörder, ord, och handlingar, allt måste i detta hänseende vara ofverensstämmande. Derigenom har en medelmättig skönhet ofta gjort eröfringar, som undgått en fullkomligare, men som ej ägt dessa dygder.

Ett lardt fruntimmer är att anse liksom ett fint arbetadt och väl polerat gevär, som endast blir ett kabinettsstycke. Det nyas aldrig, hvarken i krig eller på jagt.

Om det vackra könets fåfänga är ett fel, som i visst afseende förtjenar ursäkt: så är högmod och ett förnämt väsende hos ett fruntimmer så mycket mera tadelvärdt och obehagligt, som det vanställer könets karakter, och utplånar det oemotståndliga behag blygsamheten gifver.

Om ett fruntimmer aldrig vill förlora ur ögonsigtet gränsen mellan ett alltör fritt och alltför tvunget uppförande emot en vän; så behöfver hon blott iakttaga en regel, neml. den, att i *sitt umgänge med honom ej låta den minsta hemlighet ägarum*.

Behof.

Våra handlingars första driffjäder är *Behof* — egennyttan. *Älska* är äfven ett behof: detta lär oss den olycklige i fångelset, som af en pinsam ledsnad fäster sig med innerlig vänskap vid en *spindel*, och begråter dess förlust med bittra tårar. Skulle vi mindre älska våra vänner, för det vi veta, att vårt hjerta behöfver dem?